

III. ZÁKLADNÉ INFORMÁCIE O SÚČASNOM STAVE ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA DOTKNUTÉHO ÚZEMIA

1 CHARAKTERISTIKA PRÍRODNÉHO PROSTREDIA

1.1 GEOMORFOLOGICKÉ POMERY

Podľa regionálneho geomorfologického členenia (Mazúr-Lukniš, 1980) sa záujmové územie nachádza v severnom cípe Podunajskej pahorkatiny, na rozhraní jej dvoch oddielov Nitrianskej pahorkatiny a Nitrianskej nivy. Vlastné riešené územie možno priradiť k pododdielu Bebravská niva s rovinatým charakterom a s nadmorskou výškou cca 200 m n.m.

1.2 HORNINOVÉ PROSTREDIE

1.2.1 Geologická stavba

Na mezozoiku Strážovských vrchov a kryštaliniku východnej časti Považského Inovca sa nachádzajú sedimenty paleogénu a neogénu. V severnej časti Bánovskej pahorkatiny sa nachádza najhlbšia vnútrokarpatská depresia, vyplnená jazernými usadeninami a tufmi neoalpínskeho vulkanizmu, ktoré boli odkryté eróznou činnosťou potoka Svinnica medzi Hornými Ozorovcami a Dubodielom.

Rozhranie neogénu a kvartéru je na vlastnej lokalite dokumentované v hĺbkach okolo 6,5 m, najviac však 8,3 m (Pedohyg, 1996).

Mocnosť kvartérnych ílov vo vývoji spraší a sprašových hĺn sa pohybuje od 1,6 do 2,4 m. Pod ílmi sa vyskytujú drobno až strednozrnné štrky s prímiesou jemnozrnej zeminy a rôznym podielom ílov. Mocnosť štrkov je 3,5 až 5,8 m. V južnej časti hodnotenej plochy je prieskumom overený masívnejší výskyt humózných nivných subformácií meandru Svinnice zasýpaných navážkou po regulácii spomínaného toku. Nízke terasy würmského veku sú zachované v súvislejších radoch na ľavej strane Bebravy. Časť z nich je morfológicky pričleňovaná k pahorkatine a sekundárne prekrytá sprašovými hlinami polygénneho pôvodu.

1.2.2 Inžinierskogeologická charakteristika

V zmysle regionálnej inžinierskogeologickej rajonizácie Slovenska (M. Matula, 1985) patrí záujmové územie do regiónu neogénnych tektonických vkleslín a do oblastí vnútrokarpatských nížin.

Z hľadiska inžiniersko-geologických vlastností predstavuje predkvartérne podložie íly tuhej a pevnej konzistencie. Sedimenty kvartéru sú zastúpené ornitou, ílmi strednoplastickými a štrkami s prímiesou jemnozrnej zeminy. Štrkové sedimenty sú vzhľadom na ich priestorový priebeh a malú stlačiteľnosť hodnotené ako najvhodnejšia základová pôdy v geotechnickej kategórii 2. a 3.

1.2.3 Geodynamické javy

Lokalita sa nachádza v stabilnom rovinnom území; nie je tu dokumentovaný výskyt geodynamických javov.

Seizmicita územia

Podľa STN 73 0036 (Seizmické zaťaženie stavebných konštrukcií) patrí posudzované územie do oblasti 7. stupňa stupnice makroseismickej intenzity MSK-64.

1.2.4 Ložiská nerastných surovín

V záujmovom území sa nenachádzajú žiadne ložiskové územia, ktoré by boli v strete s realizáciou zámeru.

1.3 KLIMATICKÉ POMERY

Podľa klimatickogeografických typov je možné územie zaradiť do nížinnej klímy s miernou inverziou teplôt, prevažne suchou až mierne suchou klímou, ktorá je charakterizovaná nasledovnými ukazovateľmi:

priemerná teplota v januári:	-1,5 °C do -4,0 °C,
priemerná teploty v júli:	21,5-24 °C
priemerné ročné zrážky:	650-700 mm

Prevládajúcimi smermi vetra v riešenom území sú severozápad až sever. Významnú prekážku prúdeniu vzdušných hmôt predstavuje horská ohruba Považského Inovca a Strážovských vrchov. V suchých rokoch sa výraznejšie uplatňuje aj ich zrážkový tieň. Územie má pomerne vyrovnanú činnosť vetra v priebehu celého roka, bez výraznejšieho maxima veternosti v niektorom ročnom období.

1.4 VODA

1.4.1 Povrchové vody

Bezprostredným recipientom je vodný tok Svinnica, ktorý preteká západným okrajom lokality. V oblasti Bánoviec nad Bebravou sa vlieva do Bebravy (tesne pod riešeným územím). Svinnica nie je sledovaná v rámci štátnej pozorovacej siete SHMÚ a z toho dôvodu nie je možné vymedziť režimové a kvalitatívne charakteristiky vodného toku.

Vodné plochy sa v okolí lokality nenachádzajú.

1.4.2 Podzemné vody

Kolektor podzemných vôd v záujmovom území tvoria kvartérne náplavy poriečnej nivy toku Svinnica, ktoré sú charakterizované vysokým stupňom zvodnenia. Reprezentované sú piesčitými štrkami, ktoré sú prekryté rôzne mocnou vrstvou povodňových ílovitých hĺn. Podzemná voda sa nachádza v hĺbke okolo 2 m. Priepustnosť štrkov sa najčastejšie pohybuje v rozmedzí rádov koeficienta filtrácie k_f 10^{-3} - 10^{-4} m/s.

Režim podzemných vôd je ovplyvňovaný vodnými tokmi pretekajúcimi územím, s ktorými sú podzemné vody v hydraulickej spojitosti. Kolísanie hladiny podzemnej vody ovplyvňujú klimatické pomery a hydrologické stavy tokov. Generálny smer prúdenia podzemných vôd je zhodný so smerom údolia - SZ-JV.

Zdroje podzemných vôd využívané pre zásobovanie sa v okolí lokality nenachádzajú.

1.4.3 Minerálne a termálne vody

V okolí posudzovanej lokality sa zdroje minerálnych vôd nenachádzajú.

1.5 PÔDA

Priamo dotknuté územie je tvorené iba jedným pôdnym typom – fluvizemou typickou a pôdnym druhom – ťažkou, ílovitohlinitou pôdou. V celom profile je neutrálne až slabokyslá. Obsah humusu je okolo 2,5 % do hĺbky 0,40 m, hlbšie jeho obsah klesá, rovnako ako aj obsah živín. Obsah humusu a obsah ílovitých častíc podmieňuje strednú až vysokú sorpčnú kapacitu. Priepustnosť pre vodu je v celom profile mierne znížená.

1.6 BIOTA

1.6.1 Flóra a vegetácia

Na základe fytogeografického členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) patrí územie do oblasti panónskej flóry, obvodu predkarpatskej flóry.

Podľa geobotanickej mapy Slovenska (Michalko et al., 1986) pôvodnú potenciálnu vegetáciu záujmového územia tvorili jelšové lužné lesy nížinné pozdĺž toku Bebrava (*Ulmion* Oberd. 1953). Okrajovo schádzali do potoka Svinnica dubovo-hrabové lesy podhorské a horské podzväzu *Carici pilosae-Carpinenion betuli* a dubovo-cerové lesy (*Quercetum petrae cerris*).

Súčasný stav vegetácie oproti potenciálnej vegetácii dotknutého územia je výrazne pozmenený. Pôvodná vegetácia bola z rôznych dôvodov odstránená napr. reguláciou tokov, premenou na poľnohospodárske pôdy, výstavbou budov a komunikácií a nahradená sekundárnymi spoločenstvami - mestská zeleň, resp. rudernými a antropogénne degradovanými rastlinnými spoločenstvami.

Ľavobrežné svahy regulovaného potoka Svinnica sú porastené vysokobylinnou vegetáciou s palinou obyčajnou a vratičom obyčajným (*Tanacetum-Artemisietum*) a fragmentami spoločenstva so smilom kroviskovým (spoloč. s *calamagrostis epigejos*). Z druhov sa tu okrem paliny pravej (*Artemisia vulgaris*) a vratiča obyčajného (*Tanacetum vulgare*) vyskytujú lopúch väčší (*Arctium lappa*), štiavec kučeravý (*Rumex crispus*), paštrnák siaty (*Pastinaca sativa*), bodliak lopúchovitý (*Carduus personata*), turica ostrá (*Erigeron acris*), kuklík mestský (*Geum urbanum*), reznáčka laločnatá (*Dactylis glomerata*), hviezdica prostredná (*Stellaria media*), ostružina ožinová (*Rubus caesius*) a ďalšie. Okrem bylín sa tu vyskytuje niekoľko solitérnych stromov hlavne jelša lepkavá (*Alnus glutinosa*), vrbka krehká (*Salix fragilis*) a vrbka biela (*Salix alba*), z krovín baza čierna (*Sambucus nigra*), hloh (*Crataegus*) a ruža šípková (*Rosa canina*).

Na svahu pravého brehu potoka sa vyskytujú zasa nízkobylinné spoločenstvá zväzu *Polygonion aviculare* ako spoločenstvo s lipnicou ročnou (*Poetum annuae*), spoločenstvo s nátržníkom plazivým (*Potentilletum reptantis*), spoločenstvo s pakostom nízkym (*Geranium pusillum*). Zaznamenaný bol i výskyt invázných druhov ako krkoška hľuznatá (*Chaerophyllum bulbosum*), slnečnica (*Helianthus* sp.), krídlatka japonská (*Ryemoutria japonica*), bolehlav škvrnitý (*Conium maculatum*).

Zo vzácnych a ohrozených druhov bol zaznamenaný výskyt krtičníka tŕňomilného (*Scrophularia umbrosa*).

Medzi železnicou a areálom rastie jednak jednoročné vysokobylinné spoločenstvo so šalátom kompasovým (*Erigeronto-Lactucetum*), viacročné spoločenstvo s vratičom obyčajným a palinou pravou, spoločenstvo s pýrom plazivým (*Agropyretum reptantis*).

Rastú tu i niektoré vlhkomilné druhy ako napr. štetka lesná (*Dipsacus sylvestris*), vrbica vrboľistá (*Lythrium salicaria*), baza čierna (*Sambucus nigra*), liana – chmeľ obyčajný (*Humulus lupulus*).

1.6.2 Fauna

Na základe členenia Slovenska (Atlas SSR, 1980) na živočíšne regióny záujmové územie spadá do provincie vnútrokarpatské zníženi, panónskej oblasti, juhoslovenského obvodu.

Zloženie fauny širšieho riešeného územia je výsledkom pôsobenia zložitého komplexu prírodných činiteľov a zásahov človeka. Vzhľadom na konfiguráciu terénu, v kontexte s lokálnymi podmienkami, výraznou prevahou poľnohospodárskej krajiny, je súčasná fauna čo sa týka diverzity pomerne chudobná.

V území sa uplatňujú zoocenózy hlavne:

- hydrických biotopov tečúcich vôd (ekosystémy blízkych potokov a ich priľahlých recipientov),
- lúčnych biotopov a poľnohospodárskej pôdy (poloprirodzené lúky, kosené lúky, ruderalne spoločenstvá, orná pôda - poľnohospodárske monokultúry),
- nelesnej stromovej a krovinej vegetácie (brehové porasty, remízky, kroviny, líniová vegetácia rôzneho typu, záhrady),
- ľudských sídiel (budovy, parky, záhrady, ruderalne spoločenstvá).

Faunu priamo riešeného územia tvoria prevažne kozmopolitné synantropné druhy viazané na biotopy ľudských sídiel a druhy viazané na voľnú poľnohospodársku krajinu, miestami sa tu objavujú i vzácnejšie druhy živočíchov (sezónny migranti - prevažne zástupcovia avifauny). Druhovú diverzitu územia zvyšujú prítomné významnejšie krajinotvorné prvky (okolie recipientov, nelesná stromová vegetácia a pod.).

V mieste lokalizácie výrobného areálu prevažujú druhy viazané na poľnohospodársku kultúrnu krajinu (druhy poľných monokultúr). K najbežnejším druhom patria zástupcovia spevavcov - lastovičky, sýkorky, drozdy, trasochvosť biely, vrabec domový a žltouchvosť domový, z cicavcov najmä drobné zemné cicavce. Okrajovo do riešenej lokality zasahujú druhy živočíšnych spoločenstiev typicky mestských s výraznou prevahou synantropných druhov s nízkou druhovou diverzitou a abundanciou. Ich výskyt je viazaný na mestskú a záhradnú zeleň, plevelné plochy, areály podnikov a budov.

1.6.3 Prvky územného systému ekologickej stability

Kostru ÚSES tvoria biocentrá a biokoridory, významnými interakčnými prvkami sú genofondové lokality. V posudzovanom území a jeho okolí sú na základe Regionálneho ÚSES-u okresu Topoľčany (1994) z prvkov ÚSES vymedzené iba nasledovné biokoridory.

Biokoridor regionálneho významu - vodný tok rieky Bebravy zabezpečuje prepojenie regionálnych biocentier. Bebrava spájajúca nadregionálny biokoridor Nitry s Považským Inovcom a Strážovskými vrchmi má v regionálnej mierke dominantnú úlohu v rámci vytvorenia siete fungujúcich regionálnych a lokálnych biokoridorov.

Biokoridor lokálneho významu - vodný tok Svinnica má miestny migračný a potravný význam pre vodné a pri vode žijúce živočíchy. Na jej brehoch sa vyskytuje vzácny druh krtičník tŕňomilný.

1.7 CHRÁNENÉ ÚZEMIA

1.7.1 Územná ochrana prírody

Do riešeného územia nezasahuje žiadne chránené územie, resp. ochranné pásmo. V zmysle zákona č. 543/2002 Z.z. tu platí I. stupeň ochrany.

1.7.2 Druhovú ochranu prírody

V mieste plánovaného rozšírenia výrobnjej haly sa nevyskytujú žiadne chránené druhy rastlín ani živočíchov.

1.7.3 Chránené stromy

V lokalite sa nenachádza žiadny chránený strom.

1.7.4 Chránené vodohospodárske oblasti

V riešenom území sa nenachádzajú žiadne vodohospodársky chránené územia v zmysle nariadenia vlády SR č. 13/1987 Zb. o niektorých chránených oblastiach prirodzenej akumulácie vôd, ani ochranné pásma vodárenských zdrojov.

2 KRAJINA

Riešené územie má typický antropogénny charakter s priemyselným a poľnohospodárskym využívaním, ktorý dopĺňajú prvky sídelnej krajiny.

Posudzovaná lokalita sa nachádza v severozápadnej časti mesta Bánovce nad Bebravou. Charakter krajiny je daný existenciou dvoch vodných tokov - Bebravy a Svinnice, v alúviu ktorých sú situované dve dopravné osi - cesta I/50 a železnica. Severne od cesty prevažuje obytná funkcia a funkcia služieb. Medzi cestou a Svinnicou sa nachádza výroba (Gabor), služby (sklad stavebného materiálu) a poľnohospodárska pôda. Na pravom brehu Svinnice sa nachádzajú obytné územia miestnych častí Horné a Dolné Ozorovce.

Charakter územia zobrazuje nasledovná fotodokumentácia.

Fotodokumentácia - súbor Hella_fododok.ppt

3 OBYVATEĽSTVO, JEHO AKTIVITY, INFRAŠTRUKTÚRA A KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

3.1 OBYVATEĽSTVO

V Bánovciach nad Bebravou žije v súčasnosti cca 20 639 obyvateľov (r. 2005), z toho v mestskej časti Dolné Ozorovce, v ktorej sa územie nachádza, žije cca 900 obyvateľov.

V blízkom okolí posudzovanej lokality za potokom Svinnica, vo vzdialenosti cca 40-100 m sa nachádza obytná časť s individuálnou bytovou zástavbou s cca 10 RD. V danej lokalite žije cca 35 obyvateľov. Ďalšie obydlia sú situované za cestou do Dolných Ozoroviec.

Populačná situácia v sídle je zatiaľ priaznivá, podľa indexu vitality za r. 2004 možno z tohto pohľadu populáciu v sídle charakterizovať ako stabilizovanú. Demografické údaje mesta Bánovce špecifikujú nižší priemerný vek obyvateľov oproti priemernému veku obyvateľov okresu. V celkovom počte obyvateľov za posledné roky sa však už aj v tomto sídle prejavil mierny úbytok obyvateľstva.

Zamestnanosť

Podmienky zamestnanosti obyvateľov širšieho okolia vytvára samotné okresné mesto Bánovce nad Bebravou, kde pracuje prevažná časť ekonomicky aktívnej časti obyvateľstva. V úrovni ekonomickej aktivity sa výrazne prejavujú väzby na hospodársku základňu ďalších miest, najmä Partizánskeho, Novák, Trenčína, Topoľčian a Prievidze.

V roku 1991 predstavoval v meste počet ekonomicky aktívnych obyvateľov 10 208, čo bolo 51,3 % z celkového počtu obyvateľov. V roku 2001 to bolo 11 591 EAO, z toho 5 857 mužov a 5 734 žien. Oproti roku r. 1991 sa zvýšil počet EAO o 1 383 obyvateľov, čo súvisí najmä s nárastom počtu obyvateľov v produktívnom veku a jeho úbytkom v predproduktívnom veku. Obyvatelia Bánoviec sú zamestnaní predovšetkým v priemysle, službách a poľnohospodárstve.

Podiel ekonomicky aktívneho obyvateľstva z trvale bývajúceho obyvateľstva v meste Bánovce v roku 2001 predstavoval 55,9 %. V roku 2001 bolo v Bánovciach nad Bebravou 2 303 nezamestnaných. Miera evidovanej nezamestnanosti v súčasnosti (september 2006) v okrese Bánovce nad Bebravou dosahuje 6,52 %.

3.2 SÍDLA

Mesto Bánovce nad Bebravou je centrom regiónu a sídlom okresných úradov. Súčasťou mesta sú i mestské časti Dolné a Horné Ozorovce, Biskupice a Malé Chlievany. Mesto má predpoklady pre ďalší rozvoj predovšetkým svojou polohou, demografickou skladbou, výrobnými tradíciami, podnikateľskými aktivitami v území, svojimi výrobnými kapacitami a pod.

Charakter sídla je priemyselno-službovo-poľnohospodársky. Mesto pôsobí polarizačne aj aglomerizačne na okolité obce a vytvára sústavu vzájomne prepojených sídelných uzlov. Zástavba mestskej aglomerácie je značne rozmanitá. Nachádzajú sa tu objekty hromadnej bytovej zástavby i rodinných domov. Mesto je rozčlenené na 10 urbanistických obvodov (UO). Centrálna mestská zóna je v 1. UO. Posudzovaná lokalita je súčasťou 7 UO (Dolné Ozorovce + Malé Chlievany). V ÚPD je lokalita určená na využitie ako priemyselný park.

3.3 PRIEMYSEL

Významné miesto v odvetvovej štruktúre patrí najmä priemyslu. Svoje zastúpenie tu má strojársky, odevný, nábytkársky, obuvnícky a potravinársky priemysel.

Medzi významných priemyselných producentov regiónu sa od roku 2003 zaradila aj firma Hella. Ďalším významným podnikom v okolí je firma Gabor, zameraná na obuvnícku výrobu, od ktorého delí areál spoločnosti Hella menšia preluka s poľnohospodárskou pôdou. Za Trenčianskou cestou je areál Dyhárne.

3.4 SLUŽBY

Mesto Bánovce nad Bebravou je vybavené širokou škálou zariadení lokálneho, mestského, okresného, významu v oblasti školstva, zdravotníctva, kultúry, telovýchovy a športu, sociálnej starostlivosti, ako aj zariadení obchodu a služieb.

Miestna časť Dolné Ozorovce je vybavená zariadeniami lokálneho významu v oblasti školstva, kultúry, telovýchovy a športu, sociálnej starostlivosti, ako aj zariadení obchodu a služieb zameranými na uspokojovanie základných potrieb tam žijúceho obyvateľstva.

Zo S strany, za železnicou je situovaný veľkosklad stavebných materiálov. V širšom okolí posudzovaného územia, za Trenčianskou cestou je objekt Domova mládeže, autoservis a reštaurácia.

Priamo na posudzovanej lokalite ani v jej bezprostrednej blízkosti sa objekty služieb nenachádzajú.

3.5 POĽNOHOSPODÁRSTVO A LESNÉ HOSPODÁRSTVO

Do riešeného územia poľnohospodárske ani lesohospodárske aktivity nezasahujú.

3.6 REKREÁCIA A CESTOVNÝ RUCH

V regióne Bánoviec nad Bebravou blízkosti sa nachádza stredisko Jankov vršok, Striebornica pri Uhrovci, Duchonka, termálne kúpalisko v Malých Bieliciach, vodné plochy v Jerichove a Žabokrekochoch. Cieľom turistiky sú i južné výbežky Strážovských vrchov. Pre zimné športy sú vhodné podmienky v Závade pod Čiernym vrchom a na Považskom Inovci. Vo vidieckych obciach sú dobré podmienky pre rozvoj vidieckeho turizmu a chalupárčenia. Pre poznávací turizmus sú významné zrúcaniny hradu Uhrovske Podhradie, obec Uhrovec, Jankov vršok a iné.

Priamo na posudzovanej lokalite sa športovo rekreačné plochy a zariadenia nenachádzajú.

3.7 KULTÚRNOHISTORICKÉ HODNOTY ÚZEMIA

V lokalite ani v jej širšom okolí sa nevyskytujú žiadne kultúrno-historické pamiatky.

ÚPN mesta Bánovce nad Bebravou doporučuje zachovanie architektonických prvkov domov s typickou vidieckou architektúrou v pričlenených častiach mesta (Malé Chlievany, Dolné Ozorovce, Horné Ozorovce, Biskupice).

3.8 ARCHEOLOGICKÉ LOKALITY ÚZEMIA

Archeologický ústav SAV Nitra v k.ú. mesta eviduje nasledovné archeologické lokality:

- ❖ Poloha „Rezervoár“ – sídlisko z obdobia neolitu
- ❖ Kostol – Hlavné námestie – stredoveké sídlisko
- ❖ Dolné Ozorovce – sídlisko z obdobia neolitu
- ❖ Závod Tatra / SIPOX a.s./ - sídlisko z doby laténskej
- ❖ Horné Ozorovce – sídlisko z obdobia neolitu a stredoveku
- ❖ „Pri bažantnici“ – sídlisko z doby halštatskej.

Známe archeologické lokality sú mimo riešeného územia.

4 SÚČASNÝ STAV KVALITY ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA

4.1 OVZDUŠIE

Stav ovzdušia v okrese Bánovce nad Bebravou je ovplyvnený existujúcimi malými, strednými a veľkými zdrojmi znečistenia ovzdušia umiestnenými priamo v okrese, ďalej automobilovou dopravou, ale aj prenosmi emisií zo vzdialených zdrojov. Výšku koncentrácií znečisťujúcich látok však priaznivo ovplyvňuje dobrá vetrateľnosť územia zabezpečovaná prevládajúcimi severnými a severozápadnými vetrami.

V okrese bolo v roku 2005 do ovzdušia vypustených 18,6 t tuhých znečisťujúcich látok, 3,2 t SO₂, 28 t NO_x, 43,6 t CO a 37,6 t TOC. V porovnaní s rokom 2000 sa jedná o výrazný pokles produkcie znečisťujúcich látok, s výnimkou TOC, ktorého produkcia vzrástla.

Medzi významnejšie zdroje znečisťovania ovzdušia v okrese patria Tatra Sipox, Linea-D a Emirel v Uhrovci.

4.2 POVRCHOVÉ A PODZEMNÉ VODY

Povrchové vody

Kvalita povrchovej vody v danom území sa sleduje iba v rieke Bebrava. Kvalitu povrchových vôd Bebrava je možné charakterizovať prostredníctvom profilu Krušovce, ktorý je vzdialený od riešeného územia cca 15 km.

Podľa štatistických výsledkov analýz je kvalita vody v rieke Bebrave v danom profile nasledovná:

Tab.1 Kvalita povrchových vôd Bebravy v profile Krušovce

Obdobie	Ukazovatele podľa STN 75 7221					
	A	B	C	D	E	F
1992-1993	III	V	IV	V	V	I
1999-2000	III	III	IV	IV	IV	III
2001-2002	III	II	IV	III	V	III

Vysvetlivky :

A - ukazovatele kyslíkového režimu
B - základné chemické ukazovatele
C - nutrienty
D - biologické ukazovatele

E - mikrobiologické ukazovatele
F - mikropolutanty
I - najnižší stupeň znečistenia
V - najvyšší stupeň znečistenia

Podzemné vody

V posudzovanej lokalite nie sú indície významnejšej kontaminácie podzemných vôd. Potenciálnym zdrojom znečisťovania záujmového územia je poľnohospodárstvo, ktoré pôsobí ako plošný zdroj znečisťovania a podpisuje sa na plošnom znečistení podzemných vôd rôznymi formami dusíka. Pri prieskumoch v okolí lokality boli zaznamenané zvýšené koncentrácie amónnych iónov.

Z jednorázových účelových analýz podzemných vôd kvartérnych sedimentárnych útvarov vyplýva, že tieto sú podľa celkovej tvrdosti (11,74 až 12,91 mmol.l⁻¹) veľmi tvrdé, podľa koncentrácie vodíkových iónov (pH = 7,42) slabo alkalické. Vody nemajú agresívne účinky na betónové konštrukcie základov, majú veľmi nízku agresivitu na železo, pričom agresivita prostredia na železité materiály je zvýšená.

Vody treťohorných usadenín, ktoré tvoria výplň Nitrianskej pahorkatiny a Bánovskej kotliny sa vyznačujú zvýšenými obsahmi železa a mangánu.

4.3 PÔDY

V riešenom území neboli robené podrobnejšie prieskumy kvality pôdy z hľadiska jej možnej kontaminácie. Vzhľadom na lokalizáciu areálu sa výraznejšia kontaminácia pôd ani neočakáva, výskyt starých záťaží vo forme významnej kontaminácie pôdy, vyžadujúcej sanačné opatrenia sa vylučuje.

4.4 RASTLINSTVO A ŽIVOČÍŠSTVO

Charakter využitia riešeného územia a existencia líniových dopravných koridorov nedávajú predpoklad prítomnosti územne kvalitnej bioty.

Najintenzívnejší vplyv na živočíšstvo v dotknutom území je vplyv urbanizačný, ktorý je spojený so zvýšeným ruchom vytlačajúcim živočíchy z miest pobytu. Jedným z najvýznamnejších dopadov antropizácie je existencia početných migračných bariér. Podstatná premena z pôvodnej prírodnej krajiny na krajinu silne hospodársky využívanú a husto osídlenú spôsobili, že toto územie dnes už nie je veľmi bohaté na živočíšne druhy. Nepriechodnú bariéru pri migrácii cicavcov tvoria aj cesty a železničná trať.

Rastlinstvo i živočíšstvo bolo vytlačené do miest s menšou degradáciou pôvodných biotopov viažucich sa k vodným tokom, resp. k lesným biotopom v širšom okolí.

4.5 SKLÁDKY

V posudzovanej lokalite sa nenachádza žiadna skládka odpadov.

4.6 ZDRAVOTNÝ STAV OBYVATEĽSTVA A CELKOVÁ KVALITA ŽIVOTNÉHO PROSTREDIA PRE ČLOVEKA

Zdravotný stav obyvateľstva je výsledkom pôsobenia viacerých faktorov – ekonomická a sociálna situácia, výživové návyky, životný štýl, úroveň zdravotníckej starostlivosti ako aj životné prostredie (ŽP). Vplyv znečisteného ŽP na zdravie ľudí je dosiaľ málo preskúmaný, odzrkadľuje sa však najmä v ukazovateľoch ako sú stredná dĺžka života pri narodení, celková úmrtnosť, dojčenská a novorodenecká úmrtnosť, počet rizikových tehotenstiev a počet narodených s vrodenými a vývojovými vadami, štruktúra príčin smrti, počet alergických, kardiovaskulárnych a onkologických

ochorení, stav hygienickej situácie, šírenie toxikománie, alkoholizmu a fajčenia, stav pracovnej neschopnosti a invalidity, choroby z povolania a profesionálne otravy.

Syntetickým ukazovateľom úrovne životných podmienok obyvateľstva a úmrtnostných pomerov je stredná dĺžka života, t.j. nádej na dožitie. Po roku 1991 pokles celkovej úmrtnosti, ale najmä dojčenskej a novorodeneckej sa prejavil v predĺžení strednej dĺžky života pri narodení. Nádej na dožitie pri narodení u mužov v roku 2003 dosiahla 69,76 roka a u žien prekročila už hranicu 77,62 rokov. čo predstavuje v porovnaní s rokom 2002 mierny nárast u žien a stagnujúcu úroveň u mužov. V roku 2004 stredná dĺžka pri narodení u mužov prekročila hranicu 70,29 roka a u žien 77,82 roka, čo predstavuje v porovnaní s r. 2003 mierny nárast u mužov i žien. V porovnaní s predchádzajúcimi rokmi sa stredná dĺžka života pri narodení u mužov aj žien mierne zvýšila. V rámci okresov Trenčianskeho kraja dosahuje najvyššiu strednú dĺžku života u mužov i u žien okres Trenčín (M=70,77 a Ž=79,02) rokov. Najnižšie hodnoty boli zaznamenané v okresoch Púchov a Považská Bystrica.

Tab.2 Výber najvýznamnejších zdravotných ukazovateľov

Ukazovateľ	Okres Bánovce nad Bebravou		Trenčiansky kraj	SR
	1998	2002	2002	2002
natalita v ‰	9,52	9,21	7,93	9,45
samovoľné potraty na 1000 žien vo fertilnom veku	2,03	1,53	2,53	3,28
mimomaternicové tehotenstvo na 1000 žien vo fertilnom veku	0,24	0,41	0,41	0,28
počet živonar. detí s vrodenou chybou na 10 000 živonarodených	130,5	225,4	271,3	277,1
novorodenecká úmrtnosť v ‰	2,72	2,82	2,92	4,68
dojčenská úmrtnosť v ‰	8,15	5,63	5,43	7,63
mortalita	9,76	8,69	8,42	9,58

Zdroj: Správa o stave životného prostredia Trnavského kraja k r. 2002.

K základným charakteristikám zdravotného stavu obyvateľstva, odrážajúcich ekonomické, kultúrne, životné a pracovné podmienky patrí aj mortalita. Výška ukazovateľov celkovej úmrtnosti závisí však nielen od uvedených podmienok, ale ju bezprostredne ovplyvňuje aj veková štruktúra obyvateľstva. Najvyššiu úmrtnosť v rámci kraja dosahujú okresy Myjava, Nové Mesto nad Váhom a najnižšiu Prievidza, Ilava a Bánovce nad Bebravou.

Mesto Bánovce nad Bebravou sa zatiaľ radí k sídlam s pomerne priaznivou vekovou skladbou obyvateľstva, aj keď aj tu v porovnaní s predchádzajúcimi rokmi nastalo zhoršenie stavu. Stárnutie populácie sa odráža aj v náraste úmrtnosti, ktorá v Trenčianskom, kraji je pomerne vysoká (v sledovaných rokoch sa pohybovala v rozpätí od 9,42 do 9,72 ‰. Za mesto bola situácia ešte priaznivejšia ako za TN kraj i za okres, kde sa rozpätie pohybovalo od 7,98 do 8,73 ‰.

V úmrtnosti podľa príčin smrti, podobne ako v celej republike, tak aj v Trenčianskom kraji, v okrese i meste Bánovce nad Bebravou dominuje úmrtnosť na ochorenia obehovej sústavy, predovšetkým ischemické choroby srdca a nádorové ochorenia. Pri porovnávaní počtu úmrtí na uvedené ochorenia v okrese Bánovce nad Bebravou v roku 2002 (viď. tabuľka nižšie) je vidieť, že v danom roku bola najväčšia úmrtnosť zaznamenaná v úmrtiach v dôsledku chorôb obehovej sústavy a nádorové ochorenia. Úmrtnosť spolu i na jednotlivé ochorenia v porovnaní s Trenčianskom krajom i SR vyznela za dané obdobie priaznivejšie v prospech okresu Bánovce nad Bebravou okrem úmrtí v dôsledku nádorových ochorení.

Tab.3 Úmrtnosť obyvateľstva v roku 2002 podľa vybraných chorôb na 100 000 obyvateľov

Príčina úmrtia	Okres Bánovce nad Bebravou	Trenčiansky kraj	SR
Choroby obehovej sústavy	446,1	501,5	521,8
Nádorové ochorenie	220,5	212,9	213,9
Choroby dýchacieho ústrojenstva	41,5	45,3	54,2
Choroby tráviacej sústavy	38,9	46,3	51,9
Vonkajšie príčiny	49,3	56,9	56,2
Spolu	868,9	941,6	958,1

Zdroj UZIS 2003

V meste Bánovce nad Bebravou v roku 2005 zomrelo spolu 160 obyvateľov z toho na nádorové ochorenia 41, v dôsledku chorôb obehovej sústavy 75, dýchacej sústavy 11, tráviacej sústavy 11, v dôsledku chorôb žliaz s vnútorným vylučovaním 4 a 20 na vonkajšie príčiny. V poslednom období – podobne ako v celej republike, aj v Trenčianskom kraji je zaznamenaný nárast alergií, najmä alergickej rinitídy, sezónnej i celoročnej bronchiálnej astmy i potravinovej alergie.

Hodnotenie zdravotného stavu obyvateľov v priemere za veľké či menšie územné celky je pomerne zložitá, pretože zdravie nie je iba neprítomnosť choroby, ako sme už vyššie uviedli, zdravotný stav je výslednicou fyzického, psychického a sociálneho zdravia. Podľa viacerých zdrojov má rozhodujúci vplyv životný štýl a správanie, nasledované životným prostredím, genetickými a biologickými faktormi a zdravotníckymi službami.

4.7 SYNTÉZA HODNOTENIA SÚČASNÝCH ENVIRONMENTÁLNYCH PROBLÉMOV POSUDZOVANEJ LOKALITY

Súčasný stav krajiny širšieho okolia posudzovanej lokality je ovplyvnený stresovými faktormi súvisiacimi s osídlením, poľnohospodárstvom a dopravou.

Samotná posudzovaná lokalita nepatrí medzi výrazne environmentálne zaťažené územie, kde by dochádzalo ku kumulovaniu nepriaznivých faktorov. Najvýraznejším aspektom, ktorý ovplyvňuje kvalitu životného prostredia posudzovaného územia je automobilová doprava na ceste I/50, ktorej sprievodným javom je predovšetkým hluková záťaž v priľahlej obytnej zóne.

Ďalším nepriaznivým faktorom je intenzívna poľnohospodárska činnosť, ktorej dôsledkom je plošná kontaminácia aplikovanými hnojivami a agrochemikáliami a zvýšená prašnosť v mimovegetačnom období. Intenzívne poľnohospodárske využitie nivy Svinnice môže mať vplyv na kvalitu vody vo vodnom toku.